

VIGRED

- dekliski list -

Vigredni tiskovni sklad.

Naš deklinski list izhaja že četrto leto. Razširil in udomačil se je po vsej naši domovini ter si pridobil nešteto prijateljev tudi zunaj državnih mej. Toda ves čas bije Vigred, vzpričo visokih tiskarniških stroškov hud boj za obstanek. Najenostavneje bi bilo zvišati naročnino. Uprava pa že sedaj prejema nešteto prošenj za znižanje naročnine. Z zvišanjem naročnine bi se tisoči revnih deklet, ki že dosedanjo naročnino komaj zmagujejo, morali Vigredi odpovedati.

Da se torej obstoj lista zagotovi brez povišanja naročnine, je uprava Vigredi sklenila ustanoviti »Vigredni tiskovni sklad« in apelira posebno na imovitejše sloje, da započeto delo med našimi dekleti podpirajo s tem, da daruje vsak po svoji možnosti za »Vigredni tiskovni sklad«. — Vsak, še tako majhen znesek se bo na tem mestu objavil.

Četrti številki Vigredi smo priložili položnico in prosimo p. n. prijatelje in prijateljice Vigredi, da se je blagovolijo v zgoraj označeno svrhu poslužiti.

Uprava dekl. lista Vigredi.

NAJBOLJŠE

„PFAFF“-ŠIVALNE STROJE

prilavne za krpanje in umetno vezenje po ugodnih cenah in plačilnih pogojih priporoča

IGN. VOK

Ljubljana, Tavčarjeva 7   Celje, Kralja Petra c. 33   Novo mesto, Glavni trg

Vsebina:

Žene na Gospodovi zadnji poti	73	Leop. Turšič: „Jurčki“	84
P. Krizostom: Jeruzalemske hčere	74	Rožni dom:	
C. V.: Po trpljenju — k vstajenju!	74	Francka G.: Naloga žene v Rožnem domu	
Mira: Velikonočna pesem	74	in izven njega	89
A. L.: O srčni dobroti	75	Vigrednica — gospodinja	90
O. S.: Samoljubje in ljubezen	76	Organizacija:	
Od srca do srca	77	O. S.: „Na Koroško!“	92
Sl. Savinšek: Arhitektura ali stavbarstvo	78	Ivanka Š.: Telesno zdravje — duševna	
Franjo Neubauer: Vigred		moč	93
I. Mladoletje	80	Sestra, pomagaj!	93
II. Pogovor z mladenko	80	Iz orliške centrale	94
III. Hrepenenje neveste	80	Sestre sestram	95
IV. Pomlad prihaja	80	Drobiž:	
Zdrava roža Marija:		Uredniška molčečnost	95
Slavko Savinšek: Angelica (Dalje)	81	Prejeli smo in priporočamo	96

Žene na Gospodovi zadnji poti.

Vloga, ki jo je ženstvo imelo ob Gospodovem trpljenju, je zanje izredna čast:

Mož je bil, ki Ga je zatajil, mož Ga je sramotno prodal; možje so Ga zasramovali, obsodili v smrt. Možje vseh stanov: veliki duhovni, učenci, vojaki poglavarji, vsi.

Pod križem je stal samo eden, vsi drugi so zbežali.

Toda žene so ostale zveste. Vsem na čelu Mati žalostna, močna žena; žalujoče žene jeruzalemske, ki jim je bil namenjen Jezusov zadnji, resni opomin; Magdalena, vedno ljubeča, pod križem. Tudi Pilatova žena hoče s svojim posredovanjem v enajsti uri še pomagati.

Tako ožarja ženstvo soj plemenitega čuvstvovanja za Kristusa Gospoda. Pa se jim je tudi Sam zahvalil. Nikomur ni govoril na križevem potu, samo njim. Njim je veljala njegova pretresujoča pridiga na zadnjem potu: materam in otrokom.

Ženstvo ljubi, tolaži, razveseljuje še danes Odrešenika, Mu služi in pomaga. Če možje Njemu in veri obrnejo hrbet, mu žene ostanejo zveste. Marija in Marta so Mu, tako v cerkvi kot v družini, čuvarice najdražjih svetinj, notranjih in zunanjih, pri možu in pri otrocih.

Kadar je bičan ali vnovič križan, sočuvstvujejo z Njim in Ga ljubijo. Kjerkoli je, povsod Mu brišejo krvavi znoj raz razpaljeno čelo. Vidijo Ga in Mu strežejo v bolnih in siromašnih, ki jih srečujejo na življenski poti. Sreča za ženo, ako ji Kristus in skrb zanj včasih ne da spati! Tudi boječa skrb zaradi Njega za moža, da bi hodil po pravih potih, da bi bil otrokom lep zgled, da bi z njimi vsemi praznoval veliko noč, da bi svojega Gospoda ne zatajil, ne prodal.

Kjer pa so žene, ki jim je Kristus in Njegova stvar postala postranska reč, ki ne čutijo zaradi Njega v svojem srcu nikakega nemira, tam je slabo pri posameznikih in v družinah, v zasebnem in javnem življenju . . .

Sestre, kam hočemo brez Njega?

Jeruzalemske hčere.

P. Krizostom.

Šel je mimo nas
v škrlatnem plašču,
s trstom v roki — — —
Imel je smrtnobel obraz.

Opetakajoč je bil njegov korak,
vzdih njegov tako grenak.
Izpod čela mu je polzela kri,
topla živa kri — — —

Ozrl se je na nas — — —
V čudo nežni bolesti
zatrepetal mu je glas:

»Jeruzalemske hčere!
Ali so vaša srca iskre ljubezni?
Ali so vaša srca plameni vere?«

Oči smo si hotele zakriti
in zajokali
in zbežati,
a nismo se mogle geniti.

Samo duše so govorile,
samo duše so ječale,
samo duše so vpile:
»Gospod, Gospod — — —«

Začutile smo na svojem čelu
njegovo kri.
Začutile smo v svojem srcu
njegove oči.

Šel je mimo nas
v škrlatnem plašču,
s trstom v roki — — —
Imel je smrtnobel obraz.

Po trpljenju — k vstajenju!

C. V.

Mati moja!
Brez pokoja
hodim skozi trudne, težke dni.

(Pa mi pravilo je mlado hrepenenje:
Le po rožah gre se skozi življenje...
In nikoli ni dejalo:
Rože često skrivajo trpljenje! — —)

Daleč, daleč cilj blesti.

Čilj — Kalvarija?!
Milostna, res druge poti ni?

»O, ne boj se Križa!
Le pogumno stopaj
po tej poti trnjevi naprej —
glej:
Tudi jaz sem prehodila
pot bolesti in trpljenja,
tudi jaz nosila
z Njim sem dragoceni Križ
na Kalvarijo življenja.
Saj po Križu zasvetila
bo ti zarja zmagoslarnega vstajenja!«

V rososveže jutro
veličastno potrkavajo zvonovi...
V meni zazveneli so akordi novi...

Velikonočna pesem.

Mira.

Svojo neznatnost potisnemo v najtemnejši kot,
kadar v naše misli prihajaš, Dobrota vseh dobrot.
Ti, ki si odkupil grehe sveta, povsod užigaš novih lepot
s svojim trpljenjem, da vsi živeli po Tvoji besedi bi, o Gospod.
Kaj ne zveni v globino naših duš,
ko nas pretresa učenost z ledenim dihom?
Ko s trepetom sledimo kroženju mrzlih rok:
obstojijo tu, obstojijo tam,
in povsod začrtajo sveti krog.
Iz njega glas nam govori:
»Kdor je moj, ta ni ubog!
Razklenil bo verige smrtne, kakor sem jih jaz!
In milijoni, in milijoni padajo na obraz:
»O, Kristus, dvigni nas!«

O srčni dobroti.

A. L.

Dobrota, resnično srčna dobrota je najplemenitejše občutje ženskega srca. Temelj in začetek je, pa tudi konec ženinega življenja.

Ko je Bog z vso bodočnost prodirajočim pogledom uzrl neizrekljive žrtve in trpljenje vseh materinih src zemlje, je poslal, še preden je njegov poslanec položil pred božji prestol izraz najgloblje vdanosti »Zgodi se!« Najsvetejše izmed zemeljskih žena, čudotvorni del svoje božje dobrote v ženino dušo. Kakor blažilni balzam je vsadil vanjo veselje nad deli ljubezni, hrepenenje po življenju žrtvovanja.

Ta čudoviti balzam je v srcu vsakega dekletca, kot izliv in odsev božje neizmerne dobrote, še preden se zaveda svojega ženskega zvanja.

Komaj zmorejo male ročice kako delo, že prenašajo in pestujejo punčko in mala glavica je polna skrbi za malo ljubljenko. Čim večje pa postaja dekletce, tem žalostneje gledajo njene otroške oči vsako bol in trpljenje, ki ga kje opazijo in že male male ročice lajšajo bolečino, kjer le morejo. In mala usteca iznajdljivo izbirajo sladke in mile besede, kjer je treba tolažiti in izkazovati ljubezen.

Pozneje pridejo morebiti leta samoljubja, ki hočejo zabrisati sledi dobrote. Trda in krhka, nedostopna in zasmehljiva, brez sočutja, ljubezni in dobrote se kaže deklica na zunaj. Toda v srcu tuguje hrepenenje po dobroti. Nepričakovano, nevede in nehote izpregleda naenkrat, ko je morebiti slišala klic po izgubljeni materi, ko ji je oko uzrlo neznano bol človeške bede; tedaj se je hipoma osvobodilo doslej s samoljubjem zastrto hrepenenje po dobroti. Ura rešenja, spoznanja in umevanja ženske dobrote je to.

In dekle je stopilo v dobo priprave na svoj pravi ženski poklic. Kolikokrat mora biti v tem času stroga sama s seboj, da postane vsa dobra in blaga! In neizprosno si odkriva vir vseh malih in velikih prestopkov napram dobroti in ljubezni: vse neblage misli, ki jih usmerja v milino in dobroto, vse neplemenite sodbe, besede brez ljubezni, dejanja brez sočutja in toplote, ki jih vse, vse preokrene v smer srčne blagosti in dobrotne ljubezni.

In če postane mati v telesnem ali duhovnem pomenu, tedaj njene dobrote ne zmanjšajo ne leta, ne desetletja. O, ne! Saj raste z darovi, postaja krepkejša in nezmagljiva z dneva v dan.

Dobrota, ta bistvena poteza ženskega značaja, ovija z žarom svetosti žensko čelo in jo spremlja uprav do vrat večnosti.

Resnična dobrota je neizčrpana vseh drugih čednosti. Kakor morje krotkosti in miru je. Kako pazljiva je za življenje v drugih, kako polna razumevanja, obzirnosti in odpuščanja. Kakor jasno nebo je vedra in vesela; vsa ponižna in molčeča, da ji ne uide niti ena jezna ali žaljiva besedica. Zna se ukloniti in prilagoditi tudi enoličnim vsakdanjostim, rada umakne lastno sodbo, da ustreže drugim. Vedno je pripravljena, da je drugim na razpolago, nikoli se ne izčrpa, niti v trpljenju. Trdna samozgoja je, ki nikoli ne odreče, četudi jo zagrinja trpljenje in jo hočejo zadušiti vsakdanje malenkosti.

Ženska dobrota hoče biti mati celemu svetu; zato išče in najde pota do najbolj skrite bede. Dobrota vidi in odkriva povsod samo dobro; zato blaži vse, kar ni dobrega in je vsepovsod znanilka veselja.

Nikoli pa ni v svojem delu enolična; iznajdljiva je in razumna; zato spoznava ljudi in svet, da jih stori deležne same sebe. Dobrota raziskuje in odkriva vesoljno človeštvo.

S tem, da je Bog nas, žene, obdaril z dobroto, nam je izročil mnoge tajne moči. A zakaj jo tako malo izrabljamo?

O, da bi postale vse, vse močne v dobroti, da bi donesle svetu dobrote in ž njo vred — Boga, neskončno Dobroto!

Samoljubje in ljubezen.

O. S.

(Konec.)

Prvi kristjani so pač vrlo dobro izpolnjevali Kristusovo zapoved, tako da so pogani presenečeni rekli: »Poglejte vendar te kristjane, kako se ljubijo med seboj.«

To so bili res kristjani po duhu in po srcu. Kajti ljubezen do bližnjega je znamenje pravega kristjana. Kristus ni rekel: Po tem, da se poslužujete znamenja sv. križa; po tem, da ste krščeni; po tem, da hodite k sv. spovedi in sv. obhajilu — četudi je vse to gotovo potrebno — vas bodo spoznali za moje učence, marveč po tem, da se ljubite med seboj.

»Kdor pravi, da ljubi Boga, pa sovraži svojega brata, je lažnik.« Ne moremo ljubiti Boga, oziroma naša ljubezen do Boga je nepravna in nepristna, če ne ljubimo obenem svojega bližnjega. Prazna in puhla je vsaka »pobožnost« in »svetost«, če ji manjka ljubezni do bližnjega. Naša ljubezen do Boga je pristna in resnična samo, če je združena z ljubeznijo do bližnjega. Ljubimo Boga v svojem bližnjem!

Kristjan ne sme nikogar sovražiti. Ljubiti mora tudi sovražnike, to je one, ki njega sovražijo, žalijo ali mu krivico delajo. Tudi boj zoper zmoto in krivico je treba vedno voditi brez osebnega sovraštva. In kako osrečujoča za človeka je zapoved ljubezni! Človek, čigar srce je napolnjeno z ljubeznijo do bližnjega, se počuti vedno dobro. Kako nesrečnega pa stori človeka sovraštvo! Človek, ki sovraži, je rabelj svoje sreče in svojega miru!

Ali pa zadostuje, da samo v srcu ljubimo svojega bližnjega? Nikakor! Ljubezen se mora pokazati na zunaj, v dejanju. Sv. Pavel v svojem listu Korinčanom tako neizmerno lepo piše, kako se udejstvuje, kako se izpričuje v dejanju ljubezen do bližnjega:

Ljubezen je potrpežljiva, je dobrotljiva; ljubezen ni nevoščljiva, ni domišljava, se ne napihuje. Ni častihlepna, ni sebična, se ne da razdražiti, ne misli na (prizadeto) hudo (= ne zameri); ne veseli se nad krivičnostjo (ki jo vidi na drugih), veseli se pa ob resnici; vse pokrije (slabosti bližnjega), vse veruje (brez nezaupnosti, četudi ne brez modrosti), vse upa (upa v bližnjem vse najbolje, in če je padel, mu pomaga vstati), vse prenese. Ljubezen nikdar ne neha...

Taka je in mora biti ljubezen. Pravo nasprotje od ljubezni do bližnjega pa je samoljubje. Samoljubje misli le na svojo zadovoljitev, na svoj užitek, na svoje poveličanje. Samoljubje je neljubeznivo, ošabno, napuhnjeno, nepotrpežljivo, nedobrotljivo, sebično, mrzlo, brez sočutja, častihlepno in zavidno, razdraženo in razdružujoče, nespravljlivo, zamerljivo, v sodbah neprizanesljivo, osorno.

Lahko rečemo, da kultura (omika) ni nič drugega nego udejstvovanje ljubezni do bližnjega. Dokaz: Kultura, to

je gospodstvo človeka nad lastno naravo. To gospodstvo imenujemo samozatajevanje. Tudi udejstvovanje krščanske ljubezni je mogoče le potem samozatajevanja. Kajti, kjer vladata strast in samoljubje, tam ni krščanske ljubezni, krščanska ljubezen je mogoča le, kjer vlada disciplinirana volja. Torej sta krščanska ljubezen in kultura dejansko eno in isto.

Kristus je rekel, da je v veliki zapovedi ljubezni do Boga in do bližnjega zapopadena vsa postava in preroki. In ko je sv. Janez Ev. v svoji starosti neprestano ponavljal svoj: »Otročiči, ljubite se med seboj!« in so ga poslušalci začudeni vprašali, zakaj jim pridiguje vedno eno in isto, se je glasil njegov odgovor: »To je zapoved Gospodova; kdor jo je prav izpolnil, je zadosti storil.«

Kardinal Newman je nekoč podal definicijo resnično olikanega človeka, »žentlmena«. Toda kar on zahteva od »žentlmena«, prav za prav ni nič drugega nego udejstvovanje krščanske ljubezni do bližnjega. Pravi: »Žentlmen« je človek, ki drugim nikdar ne povzroča bolečine, ki se skrbno varuje vsega, kar bi moglo druge užaliti, vsakega osornega ugovarjanja, nasilnosti, jeze, sumničenja in zlovoljnosti; je človek, ki si vsikdar prizadeva, da bi bilo vsem ljudem prijetno in domače. Boječim daje poguma, z brezbriznimi je prijazen, nasproti slabotnim prizanesljiv. Vse skuša obrniti na dobro. Nikdar ne govori s preziranjem o drugih in ni malenkosten pri različnosti mnenj. Če je drugim kos, tega ne izrablja in se nikdar ne čuti razžaljenega. Prepameten je, da bi se dal razžaliti od sirovosti, prezaposlen, da bi premišljeval o razžaljenju, predobrosrčen, da bi se maščeval radi žalitev ...«

Zelo važen izraz ljubezni do bližnjega je **vljudnost**. Sv. Janez B. de la Salle jo imenuje **cvet krščanske ljubezni**. Ta svetnik pravi: »Vljudnost je izpričevanje odkritosrčnega spoštovanja in prisrčne dobrohotnosti v vsem zunanjem občevanju napram onim, s katerimi občujemo. Razločujemo zgolj zunanjo (in zato nepravo) in pravo, pristno vljudnost, ki je izraz notranjega krščanskega mišljenja. Ta se po pravici imenuje **cvet krščanske ljubezni**. Vljudnost napravi družabno občevanje prijetno in lahko; nalaga pa tudi dolžnost, da **premagujemo samoljubje**, ki je navadni vzrok vseh sporov in nesporazumljenj.«

Od srca do srca

(Pomenki z gospo Selmo.)

Odgovori na pisma.

Sad drevesa spoznanja. Seveda Te ne izdam, ubogo dete, a rada bi Ti vrnila srčni mir in to za vsako ceno. Tudi ne obsojam Te! Kaj bi tudi to pomagalo za preteklost, kaj bi Ti to moglo koristiti za prihodnost? — Iz popisa se mi zdi, da omenjeno osebo poznam, a meni gre v prvi vrsti za Tebe in zato pustim vse drugo ob strani. Dvoje vprašanj mi dovoli! Ne zaradi obsodbe enega ali drugega dela, nego zato, da stvar vidiš v pravi luči! Kaj je bila Tvoja prva misel, ko si prišla k zavesti kaj se prav za prav godi s Teboj; gnev ali dopadenje? Če prvo, potem nisi na slabem, ker so bili čutni vtisi

tako silni, da so imeli premoč nad Tvojim razumom in voljo. Če drugo, potem je krivda tudi na Tvoji strani, ker se nisi zoperstavila, pa bilo napram komurkoli. Potem pa: ali se je Tvoje srce, vodenno po razumu, takoj tedaj odvrčalo ali morebiti sililo v situacijo? To dvoje razmisli pred Bogom in svojo vestjo in poslušaj, kaj Ti poreče! Važno pa je, da me obvestiš, kako se je stvar dalje razvijala! Povedala sem, kakor jaz stvar iz daljave razumem, upam, da pravilno, kakor si mi pisala. — Z vso čuječnostjo hočem zasledovati Tvojo bol in trpljenje. Ti pa bodi odkrita in skušaj biti tudi mirna in jasna v presoji. Na vsak način

je nujno potrebno, da prekineš vsako občevanje, tudi pismeno! Med tem časom mnogo molim zate!

Vijolica 9. Vesela sem, da si taka velika prijateljica Vigredi in da dobiš toliko spodbudnega zase iz nje. Tvoje razmere so v resnici silno težavne; vendar naj Te tolaži misel, da tisti, ki četrto božjo zapoved izpolnjuje, sam sebi plačilo pripravlja na tem in na onem svetu. Le nikar ne glej prečerno v bodočnost! Saj Bog ve zate in če vršiš Njegovo voljo, je tako rekoč Tvoj dolžnik. Še mati ne more svojega otroka pozabiti, pa bi Bog Tebe pozabil? Za vsak dan nov sklep: z vso mirnostjo in dobroto hočem vršiti svoje dolžnosti. Po enem tednu bo le še malo prestopkov, po enem mesecu Ti bo že v navadi, po enem letu boš delala že z veseljem. Poskusi!

Mavricija. Izvedela sem, da si že v svojem novem domu. Upam, da izpolniš obljubo in mi tudi od tam kaj poročáš. Pozdravljena!

Pepea-Novinka. Upam, da si dobila vse v redu. Oglasi se še kaj!

Pozabljena vijolica v grmu. Zakaj pripočam vedno učenje in delo? Ker je to dvoje najuspešnejše sredstvo, da pozabimo, kar je bilo in kar je res pozabe potrebno. Kako? Praviš, da Ti sili pero v roko. Daj, poskusi napisati n. pr. oceno zadnjega zvezka Predavanja za dekliške sestanke, ki govori o dekliškem čtivu. Kaj Ti je všeč in kaj ne, kaj bi Ti drugače, bolj razumljivo, ali bolj lepo povedala. Kaj želiš za prihodnji zvezek? Kaj pravijo sestre v krožku? — Pojdi kar po vrsti, predavanje za predavanjem, odstavek za odstavkom! Piši na četrtno pole in samo po eni strani! Če bo treba, bom popravila in oddala gdč. urednici, ki bo gotovo vesela, ko sliši glas čitajočega občinstva in bo rada objavila v Vigredi. — Glede občevanja Ti svetujem, da si z vsemi enako prijazna, a z nihomer prezaupna. — Pazi na tako težko pridobljeno zdravje!

Potonika. Prva težka bol leže na mlado dušo, ko zavete mlada ljubezen. Kako čuden kontrast: na eni strani to vzvišeno, osrečujoče čuvstvo, na drugi ta oj silne ovire temu silnemu razmahu. — In to čutiš Ti, ko se Tvoji ljubezni stavi ovira naproti, ki je nepremagljiva kakor praviš. — Prav, da je prišlo to spoznanje dovolj zgodaj, da je še čas, ki bo zacelil bolečo rano. — Kakor vidim, je odpoved motivirana z višjimi nagibi. Kako lepa prilika, da samovoljno in prostodušno odstopiš Gospodu to, kar si je sam izbral od vekomaj! Tihj samostanski hodniki bodo tešili Tvojo bol in če se odpoveš iz ljubezni do Boga, boš zaslutila v njih tajinstveni šepet: »Hvala Ti, da si zemsko ljubezen zamenjala z večno ljubeznijo!«

Zvezdica II. Škoda res, da je Vaš krožek zaspal. Kako ga poživiti? Če dekleta same ne čutijo potrebe, bo res težko kaj narediti. Vsaj Ti zvesto ohrani orliške ideale in ne hodi po stranpotih! Morebiti dekleta čas in težka preizkušnja izmodri. — Glede prijateljice je pa že tako, da se včasih človeku kar ne da najti. Morebiti pa si preizbirčna? In hočeš le koristi od nje? Prijateljstvo je lepo sorazmerno dajanje in prejemanje, ki ima svoje temelje v nesebični ljubezni. Ali si mislila že na to? Premisli in stori tako!

Slavica. Danes so torej te vrstice namenjene izključno samo Tebi. Ali si zadovoljna? Iz Tvojega pisma izprevidim, da si dobra bčerka in pridna deklica. Vem, da Ti je bilo težko odpovedati se društvnemu življenju, pa Ti bo to žrtev gotovo Bog poplačal. Veseli me, da pa si še vedno zvesta orliškim idejam. In taka tudi ostani! Saj so orliške ideje tiste, lepe in plemenite, ki se jih lahko oprime vsako dekle. — Svojo rahločutnost pa z vztrajno vsakdanjo vajo lahko odpraviš. Vsako jutro: sklep za dopoldne, opoldne: sklep za popoldne in tako dan za dnevom. V enem mesecu boš že precej napredovala. Ali mi boš poročala, kako Ti gre to samevzgojno delo izpod rok?

Arhitektura ali stavbarstvo.

Slavko Savinšek.

(Dalje.)

Tako smo dobili kristjani svoja prva svetišča, bazilike imenovana. Bazilika ima a) *a p s i d o*, prebočeno, poluoblasto obliko, ki stoji v njej oltar, pod katerim je navadno kripta z ostanki svetniških kosti, b) *l a d j o*, oziroma več ladij, glavno in dve ali več stranskih, ločenih med seboj s stebri in c) med apsidno in ladjami *p r e č n o l a d j o*, tako da ima cerkev obliko križa. Stebre so vezali poluloki in na njih so počivale ladijske stene, okrašene z mozaiki (t. j. slike, sestavljene iz drobnih štirioglatih kamenčkov, n. pr. na pročelju šentpeterske cerkve v Ljubljani). Okna so navadno v prečni ladji in na desni strani cerkve. Strop bazilike je lesen, se pleče med tramovjem in je ves bogato okrašen.

Zunanost bazilike pa je enostavna, fasada (pročelje, prednja stran), ima semtertje mozaike. Vrat je navadno troje, pred njimi preddvor. Šele v 6. stoletju se porajajo zvoniki, najprej nizki, potem vedno višji.

Romanski slog se je dosledno razvil iz sloga starokrščanskih bazilik. Ravni stropi bazilike, večinoma leseni, se niso bogvekak prilagali celokupni cerkveni stavbi in okrasom, ki so jih tvorili v veliki večini loki in polukrogi. Poleg tega se je izkazalo, da so svodi (obokani stropi) veliko trdnjši in za zidanje cerkve prikladnejši, kot ravni stropi. Tako so se razvili dvoje vrste svodi: banjasti in križni svod. Prvi ima obliko banjastega dna, drugi pa je sestavljen iz štirih delov tako, da iz vogalov štirikota tečeta v smeri diagonal dva grebena, ki se ravno na sredi svoda križata. Ti svodi pa zahtevajo močno oporišče; zato so se stavbeniki razen navadnih stebrov pričeli posluževati tudi slopov t. j. zidanih, večinoma štirioglatih podpor.

Floris romanskega sloga je ostal v glavnem podoben baziličnemu; ostal je kor, glavna ladja in stranske ladje. Skoraj v vsaki stavbi romanske cerkve dobite še prečno ladjo, ki loči apsidno (kor) od glavne ter stranskih ladij ter sega čisto preko zunanjega zidovja stranskih ladij, tako da cerkev tudi na zunaj dobi podobo križa. Tam, kjer se križata glavna in prečna ladja, nastane nov stavbeni del, takozvano križišče, ki je navadno njegov svod na strani proti ladji okrašen z lepimi slikami nad bočno črto.

Glavna ladja je navadno še enkrat višja in še enkrat širša, ko stranske ladje, ki sta bili navadno dve, čisto pa tudi štiri. Od stranskih dveh jo ločita dve vrsti stebrov ali pa slopov, ki se preko njih vzpenjati obe steni visoko gori, dokler ju ne zveže svod kot strop. Ti dve steni imenujemo svetlobno nadstropje, ki ima po več oken, da tako dobiva srednja ladja svetlobo od zgoraj. Prostori med okni na teh dveh stenah so okrašeni z lepimi, bogatimi slikarjimi ter drugimi okraski.

Vse svode nosijo stebri ali pa slopi. Stebri so močni, imajo podstavke, glave njihove dobe različne oblike, zrastle iz posnemanja cvetlic in listov. Nova je pri stebrih kockasta glava, ki so ji robovi proti vratu odrezani in navzdol zaokroženi; pa je ta kockasta glava včasih tako okrašena z raznimi mogočimi okraski, listi, živalskimi in človeškimi glavami, da prvotna kockasta oblika popolnoma izgine. Slopi so močni, s podstavi, na vrhu imajo mesto glave naklade, ki na njih slone svodi.

Pri zunanosti romanske cerkve zbude našo pozornost polukrožna, včasih bogato okrašena okna ter je zid krog njih navadno naznotraj ter nazunaj posnet, da pride več svetlobe v stavbo.

Vrata (portali) so tudi polukrožne oblike, bogato okrašena, redno nasproti oltarju, to je na zapadni strani. So ali samo ena ali pa troja. Stene ob vratih so posnete naznotraj, urezane, v urezah stebriči, ki na njih počivajo mali loki.

Zvonika sta navadno dva na zahodni strani nad vrati, čisto več, do sedem: tudi na vzhodni strani, nad križiščem. Imajo zgoraj odprte line, spodaj slepe arkade. Spodaj so zidani četverokotno, zgoraj osmerokotno, streha je nizka, navadno v obliki kape ali piramide.

Stene so skoraj brez okrasja, samo prečni pasovi in pa navpične vzdine (lisene) jo krase.

V Sloveniji je bilo včasih več cerkva romanskega sloga, pa so bile večinoma pozneje prezidane ali na novo sezidane v drugih, poznejših slogih. Kot zgled cerkvice romanskega sloga naj omenim dvonadstropno kapelico na Malem gradu v Kamniku. Lep spomenik romanskega sloga je gotovo vsem znani poševni stolp v Pisi na Italijanskem.

Franjo Neubauer.

I. Mladoletje.

Zlate črke solnce piše
preko dólov in gorá,
da še beli mraz topí se
v tísoč rádosnih solzá.

Moj pogled strmi zamaknjen
v kras gorá in blesk lívad,
vsepovsodi berem blažen
eno le imé: »pomlad!«

V srcu se budi in vstaja,
željno hrepení na dan:
le zapoj mi, le zavriskaj,
pesmica, tež hrib in plan!

Mládost, rádosť in svobódo,
slast življenja vso izpoj!
Zlate góre, zlati dóli,
ves prelestni svet je moj!

II. Pogovor z mladenko.

Noč se koplje v mesecini,
v zvezdah se blišči,
vlak ropoče, — tvoja tuga
meni govori.

Mládo mi srcé odpiraš,
jaz pa gledam vanj,
vidim tísoč pokopanih
upov v njem in sanj.

Vzel bi ti iz prsi žalost,
rádosť vrnil rad,
gledal bi te rad srečnejšo
sto in tísočkrat.

Zélje tvoje bi poživil,
novo dal jim rast,
v sanje tvoje, v nade tvoje
vtil bi novo slast. — — —

Dan bo kmalu nov zazóril,
cvetk boš zrla kras,
gostolél nad poljem mladim
plíčkov bo ti glas.

Dosti v tebi je pomladi,
zmagaj zimski mraz,
in vesel bom tvoje sreče
s tabo tudi jaz!

III. Hrepenenje neveste.

(Po ženinu v daljni tujini.)

Čez vodá slapove,
čez gorá strmine
nosi hrepenenje
moje bolečine,
muke moje nosi,
noč in dan te prosi:
pridi póme, pridi,
zame si izbran,
sabo me popelji
v mlade sreče dan!
Ah, nikar ne móli!

kakor gozd v jeseni!
Glej, vzbudili hosťo
žarki so ognjeni;
iznad mladih vej
plíč družico klíče
in poleta k njej
čez doli in griče.
Oj prihiti k meni,
sládko mi zapoj
o pomladni sreči,
ki je le — s teboj!

IV. Pomlad prihaja.

V jútranjem mraku na nebem oboku
čreda se pase ovčic,
spodaj pa hosta in travnik in njiva
vstaja iz sivih meglíc.

Vse so poskrile se zvézdice plašne,
v dan jih ne bo več nazaj,
sam med oblački nebrojnimi seva
meseca blede síjaj.

Njive počivajo v jútranjih sanjah,
polne zelenih so nad,
leka ob žitu in zleta v višavo
z ljubo družico strnad ...

Solnce že lije skoz vrata nebeška,
ključ mu odpira jih zlat,
z ženinom — solncem vsa topla prihaja
zorna nevesta — pomlad!

Tretje poglavje: Angelica.

Slavko Savinšek.

(Dalje.)

Iz noči nezavesti se je zbudila Angelica v jasno solnčno popoldne. Tiho je bilo v njeni sobici, kamor sta jo zanesla Jernej in Marija, ko je nista mogla priklicati nazaj v življenje iz globoke omedlevice. Tiho je bilo, samo ura je tiktakala monotono pesem o večnem, nespremenljivem času dalje. Ob vznožju postelje je zdrsnila jagoda na rožnem vencu Angeličine matere, ki je z molitvijo klicala pomoči za nesrečno hčerko od Marije, Pomočnice kristjanov.

»Mati,« je dahnila deklica, kakor bela lilija na beli gredi platnenih rjuh, »koliko je ura?«

»Štiri popoldne je, Angelica.« Vstala je in stopila h hčerkinemu vzglavju. »Kako ti je, Angelica, ali ti je odleglo?«

»Je, mati. Samo tako čudno prazno mi je v glavi in tukajle pri srcu čutim ostro, pekočo bolečino.«

»Čakaj, Angelica, skuham ti srčnika, pa bo kmalu bolje. Ta čas pa kar mirno leži; bo prej ponehala bolečina!«

Ostra poteza je skrvinčila materino obličje, ko se je obrnila od postelje in šla proti vratom. In prav v srce je zarezala ta ostra poteza; kakor nož je sunila vnovič, da se je mati skrivila pod bolečino.

Kako se je bala uboga mati za Angelico, ki ji je edina ostala od šesterih otrok. Tri sine ji je vzela vojna, eno hčer nerojeni otrok, druga je umrla za jetiko, ker mlado telo ni bilo kos trpljenju vojnih let in prilik. Ostala ji je samo Angelica in bala se je zanjo, kakor za punčico v očesu.

Oče Angeličin je bil s pridnostjo pridobil toliko k bajti, da je bil zdaj polgruntar. Iz bajte je napravil čedno hišico. Oče in mati, oba sta bila tiha, mirna, pridna človeka in Angelica je bila čisto njun otrok. Samo vedra in vesela ni bila nikdar, dokler ni bila spoznala Jerneja.

Jernej je stal zdaj pred Angeličinimi duševnimi očmi. »Ti, Jernej, kako je bilo?« je vpraševalo v Angeličinem srcu. »Ali si res pozabil svoje sladke Angelice in poljuboval Marijo, ono prevzetno, ponosno Marijo? Glej, ti moj nezvesti Jernej, ali ti nisem bila vse, samo za te živeła, samo nate mislila? Ali ti si vse to pozabil! Jernej, Jernej!«

Segla je na omarico po Jernejevo sliko. Kako je bil lep v svoji samozavesti. Tak ji je najbolj všeč in morda je ravno ta lastnost tako razplamtela njeno ljubezen. In kako je fantovsko prešern, najsi v smehu, najsi pri resnem delu!

Spominja se tako dobro, kakor bi bilo danes:

Že od nekdaj ji je vedno vztrepetaló srce, kadar ga je videla, posebno, kadar je prišla v njegovo bližino. Vleklo so jo njegove oči, ki so znale v srce pogledati tako globoko, da jo je peklo in žgalo v srcu še dolgo po pogledu, četudi ni bil spregovoril besedice ž njo. Na plesu je bilo, ko se ji je prvič približal.

»Angelica, ali bi plesala z menoj?«

»Kako, Jernej, s teboj, ki si tako velik in močan, jaz pa majhna in drobna; zlomil bi me!«

»Kaj misliš, da sem tak robavs. Boš videla, kako znam mehko in polahko prijeti. Kar nesel te bom, da ne boš čutila tal pod seboj.«

»Jernej, ne upam!« je popravila bolj tiho, da niso slišali drugi. »Marija bo huda, ker sta prijatelja.«

»Saj nisem oženjen z njo, da bi mi branila in prerekala!«

»Pa drugi, Jernej! Ti si bogat in zdrav, jaz pa bolehnna in bajtarjeva!«

Ni ji odgovoril. Levico ji je za hip položil na usta, z desnico jo objel krog pasu in dvignil kakor igračo s seboj: pa je zaukal, udaril s peto ob tla in sama ni vedela, kdaj sta bila na drugem koncu plesišča. Ni čutila ne nog, ne tal, ne roke njegove, niti telesa. Samo neznansko toplo in neznano čudno čuvstvo ji je kriknilo v srce in odmev tega krika je ostal v njej ves čas, ko sta plesala še dolgo, dolgo, pozno v noč.

Prvič je takrat izostala tako pozno od doma in prvokrat jo je tisto jutro karal tihi oče, ki ga je ljubila z vso otroško ljubeznijo. Dolgo dolgo jo je pekel očetov spomin, a Jernej je znal prepoditi misel nanj. Kako ji je že med plesom govoril? »Kako si sladka, ti mala Angelica! Niti ne čutim te v rokah. Takole bi te nosil do sodnjega dne!« Nihče ji ni bil še tako govoril. In ko so jo pričeli z Jernejem dražiti, je vstal, potisnil klobuk s krivci nazaj, vstal in pogledal ponosno krog sebe po njih: »Komur ni prav, kar bliže, da se pomeniva!« S črnimi očmi jih je zbadal, da so umolknili in nihče si ni upal črhniti besedice več.

»Angelica, pojva, še en valček!« Vrgel je godcem denar, da so se skotolili novci raz mizo na tla in zaplesala sta vnovič, sama. Vsi so gledali in molčali.

Potem je hodil k nji vsak dan, tudi po dvakrat in večkrat se je ponoči oglasil pod oknom. Mati jo je svarila in skrivala pred očetom prepovedano razmerje. Oče sam ni opazil ničesar, ker ga je skrbelo samo polje in gozd in hiša. Morda se mu je zazdelo včasih, da nekaj pri hiši ni v redu, a preveč jo je imel rad, ki mu je ostala edina, da bi jo bil posvaril. Materi pa se je morda tudi laskalo, da hodi h hčeri bogati Jernej in v srcu je rastle upanje, da jo poroči, posebno, ko je videla, da je jenjal govoriti z Marijo in niti o njej ni rad govoril.

Tako je bilo šlo dalje in dalje in Angelica je bila srečna, dolgo srečna. A zadnje čase je postal Jernej tako nekam nemiren in čuden, molčeč, kadar je bil pri njej. Parkrat mu je ušlo skrivoma ime: Marija, kljub temu, da je sedela pri njem Angelica. Dvom se ji je splazil v dušo in jo pričel razjedati. Dokler ni danes vprašala Marije, kako je med njo in Jernejem. In bila je vnovič potolažena, ko ji je zatrdila, da sta si postala tuja; in ko je videla pri južini, da niti govoril ni ž njo, je bila mirnejša. A zopet jo je nekaj pičilo, ko je Marija vstala in šla k studencu ter se ni vrnila. Ko jo je še Jernej kratko zavrnil in odšel, ji je težka slutnja stisnila srce. Čakala je, da se vrne, misleča, da je samo malo natak njen in slabe volje. Upala je, da jo potolaži z mehko besedo, ali jo vsaj pogleda toplo in prisrčno, kakor v hipih vročega obmolknjenja. A Jerneja ni bilo nazaj.

Tedaj je ni več vzdržalo! Sililo jo je nekaj, da je šla pogledat v smer, kamor je bil odšel Jernej, v upanju, da ga morda sreča in mu potoži vročo bol. Šla je ob grmovju in noga ji je sama krenila ob potoku navzdol, kamor je bila odšla Marija. Strah ji je stiskal srce in ni si upala dihati, ko je stopala ob vodi. Tedaj je naenkrat začula Jernejev glas. Planila je skozi grmovje in videla, kako sta se poljubovala Jernej in Marija. Oči so se ji zameglile, v srcu jo je stisnilo, da je zakričala, potem pa ji je legla noč na oči in spomin in srce. — — —

Mati se je vrnila s čajem. Stopila je k postelji, postavila skodelico na omarico in pogledala Angelici v oči, ki so bile polne solz in bolečine iz spominov. Pogladi jo je po laseh. »Kako je raskava in žuljeva njena

dlan!« je presunilo Angeličine možgane za hip. Iz srca in prs pa je privrelo in zaihtelo.

Z obema rokama je objela mati glavo bolne hčerke in si jo stisnila na prsi.

»Ti moj ubogi otrok! Povej mi, kaj je bilo? Slutim, a ne vem, če pravo! Odleglo ti bo, če mi poveš.«

»O, mati, saj ne morem! Preveč je hudo!«

A mati ni odnehala, dokler ni s solzami izteklo iz srca vse, vse bolečine, vsa bolešt, vse pekoče spoznanje varanega srca.

»Potolaži se, Angelica, saj morda ni tako hudo! Moj Bog, često je bil že poljubil fant drugo dekletu, pa je vseeno ostal zvest svojemu dekletu! Boš videla, da imam jaz prav!«

»O, nimate, mati! Vem dobro! Že dolgo, dolgo sem se bala tega in slutila sem, da bo prišlo kar naenkrat, nenadoma!«

Obe sta zastrmeli vase, kakor bi tipali in iskali: mati za besedo tolažbe, hči za uteho bolečini.

»O, saj Jernej ni kriv, mati, vem! Ona je kriva, samo ona, prevzetna in ponosna! Kako mi je danes sladko zatrjevala, kača, da nimata z Jernejem ničesar. A nekaj je moralo biti, da je bil Jernej tako slabe volje, ko sva prišli skupaj. In ravno zato je šla od južine, da je potegnila Jerneja za seboj in se mu tam hlinila. Vedela je, da je Jernej včasih slab in bila je prepričana, da bom prišla pogledat za njima. Pa je hotela, da mi pokaže, da je Jernej njen, mati, njen, ne moj!«

In nenadoma je planilo iz nje: »Mati, ali je bil Jernej že kaj tukaj? Je že vprašal po meni?«

»Ne more, Angelica, ko je pa vprežen v delo! Gotovo pride zvečer. Pač pa je prišla Marija in vprašala po tebi. Ko sem ji povedala, da se nisi še nič zavedla, je šla sem v tvojo sobico. Stala je ob postelji in oči je imela vse solzne. In je rekla, da pride zvečer zopet povprašat.«

»Vidite, mati, kako se hlina! Da bi mislila, da je nedolžna in da je Jernej njo speljal. Gotovo si bo še to zmisllila, boste videli, mati. A jaz vem, da Jernej ni kriv, ampak ona!«

Nemi sta obstali v pogovoru, mati in hči, vsaka s svojimi mislimi, ki so oboje iskale samo enega: tolažbe in izgovora za Jernejevo krivdo.

Mati je kmalu odšla in Angelica je čakala Jerneja. Pozno v mrak. Bila je prepričana, da pride in ji pove, kako ga je bila za hip zmotila Marija in jo poprosi odpuščanja. O, saj bi mu rada odpustila; samo da ji pogleda v oči in jo pogladi po laseh mehko kakor zna samo on, pa bi bilo vse dobro, vsa bol in trpljenje pozabljeno in bil bi zopet njen dobri Jernej!

A ni bilo Jerneja, kakor tudi so ga klicale vse njene misli in kričale po njem vse želje. Začula je spodaj v veži korake, a niso bili Jernejevi. V tem hipu se je spomnila zopet Marije in v srcu ji je vzkipelo: »Čemu hodi k meni? Da se pase nad mojo bolečino, da mi pokaže, kako je Jernej samo njen! Pa ni njen, moj je in moj ostane!«

Potrkalo je in vstopila je Marija. Mati je prinesla za njo luč, ker že je bil mrak tako gost, da nisi razločil predmetov v sobici. Luč je postavila mati na mizo in odšla. Ostali ste sami z Marijo, dvoje različnih rož, dvoje različnih bolečin. A Marijina je bila hujša kakor Angeličina.

»Angelica, kako ti je? Ti je že odleglo?«

»Je.«

»Ali si zelo žalostna?«

»Ne!«

»Razumem Angelica, da si trpka nasproti meni. Saj ni mogoče drugače! Priznam, kriva sem, odpusti!«

Angelico je čudno dirnilo. Kako, da se opravičuje, da priznava, da prsi odpuščanja? Mislila je poprej, da se bo Marija delala lepo, jo zaničevala in se veselila njene bolečine. O, pa saj je prav vedela, da je Marija kriva, ne Jernej; zdaj pa sama priznava, da olepša svoj greh. Ali vendar se je nekaj v njej premaknilo, da je odgovorila:

»Nisem huda, Marija.«

»Vem, huda si! In po pravici: Jernej je tvoj in nikdo nima pravice, vzeti ti ga. Jaz pa sem bila slaba. Nisem slutila, da bo prišlo tako in niti zdaleka nisem sanjala, da bo tebe tako udarilo, ker v svoji slabosti nisem pomislila nate, Angelica!«

Čemu to, je presunilo Angelico? In ji je bilo žal, da je morda preveč obsojala Marijo. Ali vendar je vprašala:

»Zakaj si mi danes zjutraj lagala, da med teboj in Jernejem ni nič. Ko si vendar mislila in vedela, da mi ga vzameš!«

»Nisem lagala, ker je bilo med nama res vse končano. Tedaj, ko si me vprašala, Angelica, bila sem prepričana, da Jernej ne misli več name.«

»A kako, da si se mu pustila poljubovati?«

»Ne pustila! Prišlo je nenadoma. Priznam, prepozno sem spoznala, kako je z menoj. Ko pa sem zaslišala tvoj krik, sem ga pahnila od sebe. Ker sem se v tem trenutku spomnila greha in krivice, ki sem ti jo storila. Odpusti, Angelica!«

»Ti ga ljubiš, Marija?« je plaho vprašala čez bele blazine.

«Ljubim, Angelica! Ne bi priznala, če ne bi bilo potrebno, da tako opravičim svoje ravnanje in mi ti odpustiš. A prosim te, Angelica, ne povej tega nikomur, najmanj Jerneju!«

Sedla je na rob postelje k Angelici. In pričela je odkrivati svojo dušo. Zastor za zastorom skritih prostorčkov vročega srca ji je odgrinjala, čeprav se ji je pri tem trgala duša v tisoč kosov, ki so boleli, da je trepetalo telo v bolečini. Vse skrite misli, dosedaj zaprte v nemo ječo in zaklenjene v mrzle verige ponosnega molka, so se druga za drugo oproščale vezi in spcn in vrele na dan z vso močjo zadržane, a nenadoma oproščene sile.

In kos za kosom se je rušila v Angeličinem srcu zgradba neprestopnega zidu med njo in Marijo, ki je bil zrastel hipoma danes po jutranjem dogodku. Š širokimi očmi je strmela v Marijo in gledala ž njimi v njeno dušo. In tedaj je spoznala lepoto čiste dekliške duše, ki ljubi, ljubi brezmejno, a ljubi pošteno in čisto. In venomer je slišala Marijine besede, ki ji jih je zaupala od rajne matere: Blagor njim, ki so čistega srca! Slišala je te besede in jih odločila od vseh drugih lepih in dišečih besed, od vseh trpkih in bolečih besed in je grebla z njimi v svojem srcu, grebla v to živo meso, da je bolelo, bolelo do blaznosti.

(Dalje.)

„Jurčki“.

Veseloigra v dveh dejanjih.

Priredil Leop. Turšič.

(Nadalj. iz št. 2.)

Jacinta (*obupana sede*): Kaj naj storim? Iz kože vendar ne morem skočiti. (*Se umiri.*) Pridite sem, Špelica! — Ali ste sporočila baronici pl. Ocvirkovi, kar vam je bilo naročeno?

Špela (*prikima*): Mhm!

Jacinta: Kaj »mhm«, »mhm«? — Kolikokrat sem vam že rekla, da odgovarjajte: Da, milostna gospica! — Torej pri vsakem odgovoru pristavite: »Milostna gospica«! Boste vendar enkrat razumeli?

Špela: Da, milostna gospica!

Jacinta (*prijazneje*): No, vidite! — In kaj je rekla baronica Ocvirkova?

Špela: Vi ste neumna gos, milostna gospica!

Jacinta: Kaj?

Špela: Da, meni je tako rekla, milostna gospica!

Jacinta: Ste se že neumno obnašala. — Ali je še kaj drugega rekla?

Špela: Vi hodite kakor stara kamela, milostna gospica!

Jacinta: Strašno! — (*Nervozno.*) Je že dosti, že dosti! Kar pojdite!

Špela: Pa še to je rekla, da — — —

Jacinta: Že dosti! — Kar pojdite! (*Špela odide na levo.*)

9. prizor.

Ema. Jacinta. Signora. Reza.

Reza (*z desne*): Bogdaj vsem skupaj!

Ema (*išče*): Ko bi le vedela, kje je moja brisalka?

Jacinta: Kaj hočete zopet tu? Rajši bi prala!

Reza: Kaj? Mislite, da lenuharim? Prosim, kar pogledjte te-le rjuhe — vse od bolh! Pika pri piki! (*Jacinta in Signora obupani.*) Je pa že vaš maček na njih ležal? Naj ga le enkrat dobim, mu bom že dala popra. (*Jezno odide na levo.*)

10. prizor.

Prejšnje brez Reze.

Jacinta (*lovi sapo*): Napad — napad na mojega mucka — o! Tudi moja čast je s tem napadena. — O, te neizobražene ženske ne najmem nikdar več.

Signora: Si, si, brez manire ta peris, res!

Ema: Dovolite, signora Posarelli — zmotila ste se in zamenjala svoj žepni robec z mojo slikarsko brisalko? — (*Zase smeje.*) O jej, kakšna je!

Signora (*razprostre umazano in raztrgano brisalko, prestrašena*): O — o! Kakšen zmot! Che fallo! (*Se pogleda v ogledalu.*) O — terribile! O! (*Stoka.*)

Jacinta: Kaj pa ste naredila, signora Posarelli? O joj! Saj ste kakor dimnikar! O, kako nesrečen dan je danes! Pojdite z menoj, da se umijete! (*Obe odideta na desno.*)

11. prizor.

Ema sama.

Ema (*pripravljena za odhod*): Preneumno vse skupaj! — Zdaj si lahko mislim, kaj vse mora naša uboga Olga prestati pri teh ženskah. — Za danes sem končala, s portretom bom morala pa pozneje še enkrat poskusiti svojo srečo. (*Hoče oditi na desno, pa vstopita z iste strani Olga in Fani. Obe se smejeta.*)

12. prizor.

Ema. Olga. Fani.

Olga: Glej, saj naša Emica je še tu.

Fani (*pozdravi Emo*): Servus! — Povej no, Ema, kaj pa je bilo tu? Milostno gospico sve pravkar srečali in se drži tako, kakor da je padla iz devetih nebes, hahaha!

Olga: In signora Posarelli si je zakrivala obraz, ko je šla mimo.

Ema: Saj si ga je lahko! Zamenjala je svoj žepni robec z mojo slikarsko brisalko in si je z njo brisala svoje prenežno obličje. (*Vse se smejejo.*)

Fani: O, krasno! Je bila zopet enkrat v zadregi, signora italianissima!

Olga (*Fani*): In misli si, Fani, naša nova služkinja Špela je skuhala mesto ohrovtva za teto starih gob z raznimi dišavami, hihih!

Ema: In ko je hotela svoji gospodinji pokazati to božansko jed, se je spotaknila in je z loncem predrla tole platno, na katerem sem hotela ovekovečiti plemenite poteze milostne gospice z vsemi bradavicami vred. Poglejta komedijo! (*Kaže okvir.*)

Fani (*smejë*): Krasno! Škoda, da me ni bilo zraven!

Olga: Perica Reza mi je pravila o signórinini jopici.

Ema: Da. Več lukenj je bilo v njej, kakor otokov ob dalmatinskem obrežju. (*Se smejejo.*)

Fani: No, zares imenitno! — Toda poslušajta, otroka, zakaj sem prav za prav prišla: znašla sem limanice, s katerimi bomo lovili š o j e !

Olga (*s šmehom*): A? Beži!

Ema: Povej, radovedna sem!

Fani: Z drugimi besedami, če se mi posreči moj načrt, potem dobi Olga svojega Edija, starega barona Šojo pa naj si nasoli signora Posarelli.

Ema: Razloži, razloži podrobneje svoj načrt!

Olga: Razloži, tako sem radovedna!

Fani: Tvoji tetki povem potem povest o japonski cesarici, ki ima prihodnji teden priti v strogem inkognitu v našo deželo in se za en dan nastaniti tudi v našem mestu v hotelu »pri kroni«. Ema, ti moraš pri vsej stvari prevzeti vlogo japonske dvorne dame. Nekaj sobaric iz »krona« bomo tudi preoblekle v Japonke in ko bo vse pripravljeno, bomo prežlahtni Jacinti pl. Roženkravtovi in njeni nečakinji Olgi Snojilski milostno dovolile avdijenco.

Ema: Misel ni napačna.

Olga (*zamišljena*): Ni napačna, ampak — — —

Fani: Nič ampak! Boš videla, kako bo šlo gladko, le brez skrbi! — Par japonskih grofic moramo tudi še oskrbeti, ki bodo predstavljale dvor. (*Z desne vstopi Reza.*) No glejta, ta bo že ena!

13. prizor.

Prejšnje, Reza.

Reza: Bog daj vsem skupaj!

Ema (*se smeje*): Reza japonska dvorjanka? Hahaha! Kaj ti ne pride na misel!

Fani: Le pusti me! — Reza!

Reza: A?

Fani: Prihodnji teden bi pri neki mali prireditvi prevzeli vlogo japonske dvorjanke. Ste zadovoljni?

Reza: Ali bo pri tem tudi kaj (*pokaže*) za ham, ham?

Fani: Seveda!

Ema: Reza, ham, ham bo glavno!

Reza: Potem prevzamem, kar hočete. (*Vse se smejejo.*)

Olga: Potem bi pa naša Špela tudi lahko prevzela vlogo grofice iz mika-dovega cesarstva.

Fani: Izvrstno! Potem so pa že vse vloge razdeljene.

Reza: Ali imate gospodične še kako željo?

Fani: Nič, nič, Reza!

Reza: Potem grem pa kar k Špeli, da mi da še par kosov mila. Torej prihodnji teden bo pa japonski ham-ham! (*Odide na levo.*)

14. prizor.

Ema. Olga. Fani.

Ema: Kakor je videti, bo šlo. Načrt je lep, Fani, in zvečer ga bova še podrobneje razpredli. Jaz sem z dušo in telesom zraven, kjer je kaj

smeha, a zdaj mi gre tako kakor perici Rezi: v želodcu se pojavljajo človeški občutki. Moram kar iti.

Olga: Ne, tu ostani, Emica; na vrtu nam pripravim malo zajtrka.

Fani: Dober tek!

Olga: Saj greš vendar z nama, Fani?

Fani: Hvala! Bom rajši počakala tukaj tvojo tetko. Dober tek! (*Ema in Olga odideta na levo.*)

15. prizor.

Fani. Jacinta. Signora.

(Jacinta s signoro vstopi urno z desne in moli Fani obe roki v pozdrav.)

Jacinta: Ah, tu je vendar zopet enkrat naša pisateljica, gospodična Zorič, kritikinja mojega znamenitega dela! O, kako ljubeznivo, da ste nas obiskali. Pristrčno pozdravljeni!

Fani: Srečna sem, da vidim milostno gospico pl. Roženkravtovo tako zdravo in cvetočo. (*Pozdravi obe, vse tri sedejo.*)

Jacinta: No, kaj je novega na polju naše znanosti?

Fani: Nič posebnega. Odkar je izšla vaša znamenita knjiga »Jurčki, gobe in njih pomen«, so vse književne, zlasti znanstvene novosti le majhnega pomena.

Jacinta (*vzradoščena*): Ali slišite, signora Posarelli?

Signora (*tjavendan*): Si, si!

Fani: Celo daleč, daleč prek mej naše domovine je zaslovelo vaše delo. Povsod mu pripisujejo velikanski pomen in jurčki in gobe so povsod čedalje bolj na glasu. In zato sem prav za prav prišla semkaj. V časopisih sem namreč brala, da se za vašo knjigo zelo zanima japonska cesarica. Morda je zanjo zvedela kako po Ediju — — —

Jacinta (*čedaljebolj radostnejša*): Ne, ne, kaj po Ediju... Po časopisih in kritikah! Signora Posarelli, slišite? Celo japonska cesarica! — O, kolika čast! Jaz sem vsa iz sebe!

Signora: Si, si!

Fani: Še nekaj vem iz najzanesljivejšega vira, a to strogo zaupno: Japonska cesarica Suhaveja popotuje že mesec dni po Evropi, seveda v najstrožjem inkognitu, da spoznava naše razmere in prihodnji teden obišče tudi naše mesto.

Jacinta (*začudeno*): Res, ali res? — Slišite, signora Posarelli? Tu med nami bo prebivala, dihala isti zrak, o kolika čast!

Signora: Si, si, velik čast, compiacenza grande!

Fani (*skrivnostno*): In mislila sem si, — morda bi milostna gospica želeli avdijence — — —

Jacinta (*veselo vznemirjena*): O, kako lepo, divno! Prosim govorite dalje, gospica!

Fani: — — — in bi ob tej priliki poklonili njenemu veličanstvu svojo znamenito knjigo, — jaz mislim —

Jacinta: O, ali slišite, signora?

Signora: Si, si, odo, se ga slišim!

Fani: — jaz mislim, takole en japonski red bi ne bil —

Jacinta (*objame Fani*): Japonski red, pravite? O, signora, slišite, japonski red!

Signora: Si, si, japonska red, ordine japonese, si, si!

Jacinta: O, to bi bil vrhunec moje slave! To presega vse moje najdrznejše sanje. Kolika odlika bi bila to za stari plemeniti rod Roženkravtov! Ali ne, signora Posarelli?

Signora (*zdeha*): O — o — o, si, si!

Fani (*vstane*): Torej dobro, upam, da bo šlo vse po sreči. Aranžmâ, milostna gospica, le meni prepustite! Upam, da že te dni pride znana japonska pisateljica in dvorjanka Hokusaja; ona bi potem milostno gospico seznanila z japonskimi dvornimi obredi in obiçaji.

Jacinta: Ah, ko bi bil že tu presrečni dan! Jaz bom umrla od nepotrpežljivosti. — Še eno vprašanje, ljuba gospica Zoričeva: Ali bi ne smela vzeti s seboj k avdijenci svojega starega prijatelja in bodočega ženina naše Olge, barona pl. Šoja.

Fani (*prestrašeno*): Bog varuj, Bog varuj! Kolikor mi je znano, na japonskem dvoru ne trpe nobenih ptičev, samo papige in kavke so dovoljene. Zakaj bi si nakopavali težave, milostna gospica!

Jacinta: Škoda! — O, zakaj se baron ne piše raje pl. Kavka!

Fani (*skomizgne z ramami*): Hm! — Če pa hočete cesarico na poseben način razveseliti, potem vzemite seboj svojo nečakinjo Olgo. Nad lepimi Evropejkami ima njeno veličanstvo prav posebno veselje.

Jacinta: Dobro, dobro, ubogala bom vaš nasvet, zlasti ker vem, da je Olga glede lepote in ljubeznivosti skoraj popolnoma meni podobna.

16. prizor.

Prejšnje, Špela.

(Špela se hipoma prikaže v levih vratih in se široko smeje.)

Špela: Hehehehehe!

Jacinta (*nevoljna*): No, kaj pa je zopet? Kaj pa hočete, Špelica?

Špela: Hehehehehe! — — — zunaj stoji star prismodé in sili noter.

Jacinta (*huda*): Kako neolikane izraze rabi to dekle! — Oprostite, gospodična Zoričeva! — Dalje!

Špela: In — hihih — pod brado me je prijel in mi rekel: vi ste pa ljubezniv keberček, gospodična!

Jacinta (*nestrpno*): Dalje, dalje!

Špela: In potem sem mu dala zaušnico in mu rekla: vi ste govedina, milostna gospica!

Jacinta (*vije roke*): Strašno, grozno!

Signora: Infamia! Sramot, sramot!

Fani (*se smeje, zase*): Krasno!

Jacinta: Dalje! Kaj pa je rekel?

Špela: Vi ste prismojena, milostna gospica!

Jacinta: Ja, kdo pa je bil?

Špela: Jaz mislim, da mora biti kak boljši berač. Eno nogo ima leseno in plešast je in ko se je useknil, je zadonelo kakor nebeška trobenta.

Jacinta (*in signora skočita pokoncu in vijeta roke*): Menda vendar ni bil baron pl. Šoja! Strašno! Kakšna blamaža za našo presvetlo hišo!

Signora: Terribile! O che infamia! Uboga moja Šoja!

Jacinta: Kar pojdiva, ljuba signora, morda ga še dohitiva in prosiva odpuščanja. Ubogi baron! (*Obe naglo vun.*)

Fani (*Špeli, ki zija z odprtimi usti in razprostrtimi rokami za njima*): No, zopet ste nekaj lepega napravila. (*Se smeje.*)

(Zavesa pade.)

(Dalje prih.)

Darujte za Vigredin tiskovni sklad!

Naloga žene v Rožnem domu in izven njega.

Francka G.

Narava vstaja. Trobentice, vijolice in še toliko drugih cvetk je že priklilo iz tal. Solnce se smeje in pošilja vedno toplejše žarke na zemljo, da razsvetlujejo vse koticke in tajajo in ogrevajo človeška srca in vsem oznanjajo radostno vest: pomlad je v deželi.

Kdo bo ob takem vremenu tičal med zidovjem! Tudi mene je zvalo v naravo, da bi se ogrela v pomladnem solncu in se nagledala prvih zna-

Udeleženske I. gospodinskega tečaja v Poljanah (15. X. do 22. XII.).

nilk pomladi. Na osojnem gričku sem našla družbo deklet-Orlic. Vse so bile pomladno razpoložene: radost v očeh, smeh na ustnih. Le to sem se čudila, ker je vsaka imela s seboj popisane pole papirja.

Seveda, Stana iz Rožnega doma je bila tudi med njimi. In ker je ona najbolj korajžna, mi je povedala, da se pripravljajo na tekme in se pravkar uče o vplivu solčnih žarkov. Stana, vsa sveža, je kar začela citirati Župančičevo pesem:

»Naša prva luč je solnce;
z zlato roko svet odgrinja,
zlatih ciljev nas spominja.«

Ti verzi so se nam zdeli kot nalašč ustvarjeni za lepi pomladanski dan in druga za drugo smo jih ponavljale. Slednjič smo se le zresnile in po krajšem pomenku prišle do zaključka: Dvojno solnce nam je potrebno; ono na nebu, ki nam sveti in greje zemljo in daje uspevati rastlinam in ljudem; pa še ono drugo, katerega vsak človek nosi v srcu in katero sveti in ogreva človeška srca, da nam ni preveč pusto in temno v dolini solz.

O tem drugem solncu smo se začele pogovarjati.

Stana iz Rožnega doma je modrovala: »Ljubezen smo dolžni deliti najprej v domači hiši. Staršem — v znak hvaležnosti, mlajšim bratcem in sestricam pa zato, ker nežne rastlinice potrebujejo mnogo solnca in toplote, da uspevajo. Vso ljubezen pa izkazujemo domačim tudi radi splošne koristi, ker le vsled te je toplo in prijetno v Rožnem domu.«

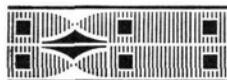
Zaselarjeva Štefka je povedala: »Bratranca imam, malega slepčka v zavodu v Kočevju. Kadarkoli piše, nikdar ne pozabi povedati: »Pri nas danes sije solnce.« — Revček ubogi, ki nikdar ne bo gledal solnca na nebu! Zato pri nas otroci tekmujejo: kdo bo slepemu Francitu povedal več novic o pomladnih cvetkah in o tčkah, ki se vračajo in o solnčnih žarkih, ki so vsak dan toplejši. Slepci želijo takih novic; veseli so drobnih cvetk, katere priložimo pismu in vzgojiteljica jim ne more nikdar dovolj natanko povedati, kakšne so te cvetke in kakšno barvo imajo. Srečni so slepci, ako le čutijo božajoče žarke onega solnca, katerega nikdar ne vidi; še bolj srečni so, ako so deležni onih drugih žarkov: toplega sočutja od strani srečnejšega bližnjega.«

Vrtnarjeva Anica je pripovedovala: »Saj jo poznate, staro in gluho Žagarjevo Mico, ki samotari v kajžici koncem vasi? Včasih sem jo skoraj mrzila, ker se mi je zdela tako radovedna. Mislila sem si: saj bi morala vendar vedeti, da je gluha in da ljudje ne moremo tako vpiti, da bi ji znosili vse novice na ušesa! Sedaj vem, da smo bili vsi istih misli in se zato nihče ni pogovarjal z gluho Mico. Zasmilila se mi je. Zato odslej ob nedeljskih popoldnevih večkrat vasujem pri njej. Ej, vseh pljuč ne bom izrabila, ako tudi Mici povem nekaj važnejših novic in ji preberem kakšen odstavek iz Bogoljuba. V plačilo mi je, ko vidim, da se ob mojem prihodu njen obraz razjasni in ob slovesu zaleskeče solza v njenih očeh.«

Še so deklice modrovale, kam smo dolžne prinašati toploto žarkov, katere nosimo s seboj in kdo je naše ljubezni najbolj potreben. Tolminčeva Francka tam zadaj pa je le še molčala. Ko so pa tovarišice hotele vedeti tudi za njeno mnenje, je Francka dejala:

»Prijateljico imam, katera mi je bila ob času dozorevanja najzvestejša spremljevalka. In ta prijateljica mi je nekoč pisala: »In ti hočeš dati sebe le svojim? Ali veš, da jaz to smatram za egoizem! Žena naj bo lučka, ki povziva sebe, izgoreva vsa — vsem, ki jo čakajo. Čim več boš dala, tem bogatejša boš sama — to je trpkosladki blagoslov dajanja naše duše!«

Deklice so blagrovale Francko za tako prijateljico; v srcih pa so sklenile, da bodo odslej tudi one — lučke vsem potrebnim.

Vigrednica - gospodinja

Drobeci iz gospodinjstva.

Važna pravila pri uživanju jedil. Kakor se je treba pri izbiri in prirejanju živil ozirati na zdravje, prav tako je to še prav posebno potrebno, ko pripravljena živila uživamo. Telesno moč ne dobi človek od tega, kar použi, ampak od tega, kar prebavi.

Pomni torej:

1. Nikoli ne uživaj prevroče ali premrzle jedi in pijače! To škoduje zobem, jeziku in

želodcu ter tudi na prebavo samo vpliva neugodno. Goste jedi (n. pr. kaša in drugo) morajo biti mnogo bolj hladne kakor redke jedi. Mnogo ljudi si je nakopalo že resne želodčne bolezni s tem, da so uživali prevroče jedi. Velikokrat zbolijo na želodčnih krčih in tvorih kuharice, ki navadno pokušajo prevroče jedi.

2. Ne uživaj čezmerno osoljena ali kisla jedila! Tudi uživanje preveč raznolikih jedil naenkrat, posebno zvečer, ne prija našemu zdravju.

3. Med jedjo ne pij veliko, kvečjemu kozarec vode. Pri uživanju sadja, kumar in podobnega, ne pij vode!

4. Po več ur trajajočem odmoru v prehrani ne jej preveč naenkrat!

5. Hitro hoditi ali opravljati težka dela tik pred jedjo je zdravju škodljivo.

6. Kruh je važen dodatek k vsaki jedi, posebno če so jedila mastna in redka.

Onim, ki redno jedo preko potrebe, gre do tudi prebavljive snovi deloma neizkoriščene skozi čreva. Zato ravna zelo nespametno in zdravju škodljivo, kdor nalaga želodcu in črevam nepotrebno delo; s tem pa trati tudi živila. Veliko trpe ljudje na raznih želodčnih boleznih, ker želodcu preveč strežejo in mu ne dajo nikakega počitka. Koliko je ljudi, ki nikoli ne čakajo, da bi bili lačni, ampak jedo kar iz navade. Seveda si morajo taki slast do jedi vzbujati na umetni način z najrazličnejšimi dražili in dišavami, ki jih je iznašla kuhinjska umetnost.

Gospodinja, ki gleda na to, da družinski člani jedo prav toliko, da nadomeste porabljene sile in vzdrže telesno moč, skrbi na zelo enostaven način za zdravje in blagostanje svojih dragih. (Gospodinja.)

Naš vrt.

Kaj smo že delale na vrtu meseca marca? Pripravile smo gredice za one zelenjadi, ki niso preveč občutljive proti mrazu. Pognojile in prelopatile smo jih in poravnale z grabljami. Razdelile smo gredice (nategnile vrvice in ob nji pohodile). V krajih, kjer imamo vrte v solčnem zatišju, smo že tudi sejale: solato, peteršilj in mali korenček. Ker pa se letos zima le počasi poslavlja, bo ostalo delo na vrtu povečini za april. Zato se o tem lahko danes pogovorimo.

»Dobra obdelava je polovica gnojenja« pravi pregovor. Naš vrt obdelujemo že v jeseni; ko spravimo zadnje sadeže iz njega, prelopatimo na globoko in pustimo ležati nezravnano prst čez zimo. S tem se čez zimo dobro prepoji in okrepi. Če smo že v jeseni prelopatile, nam je pomladansko delo zelo olajšano. Glavno je, da zberemo kamenje, stare plevelove korenine, bube raznih hroščev in podobno. Paziti moramo, da vrt z ilovnatu zemljo obdelujemo le v lepem vremenu, ker se drugače kepe in kepice le nerade zrahljajo. Ko imamo grede zravnane in razdeljene, pričnemo sejati. Sejemo na široko, t. j. po vsem oddelku enakomerno ali pa v vrste, t. j. v gredi pripravimo 3 do 4 vrste in vanje sejemo. — Seme glejmo, da je dobro. — Sejati ne smemo pregesto; zato je dobro, da pred setvijo pomešamo seme z drobnim peskom. Na široko sejemo solato, korenje, peteršilj, špinačo in zeleno. Peteršilj in zeleno sejemo včasih tudi v vrste. Grah sadimo vedno le v vrste; fižol pa v jamice.

Znano je, da nekatero seme šele pozno kalj, n. pr. peteršilj in korenje šele čez 40

dni, drugo zopet, kakor n. pr. grah in fižol ne dobi v zemlji dovolj vlage. Tako seme je treba kaka dva dni pred setvijo ali saditvijo namočiti v mlačni vodi.

Dobre in spretnе vrtnarice si pripravijo seme za porabo na domačem vrtu doma. Kdaj in kako je to treba napraviti, se bomo svoječasnó razgovorile.

Opozoriti moram naša dekleta, da ne pozabijo nekaj prostora na vrtu pustiti tudi v svojo porabo — za svoje cvetlice. Toda zanje je zdaj še prezgodaj in premraz na vrtu; zato se o tem pogovorimo drugič.

(Vrtnarica.)

Praktični nasveti.

Kako peremo volneno obleko. Za čiščenje volnene obleke rabimo kvilajevo skorjo (kupiš jo v drožeriji) ali pa tudi močno mlačno milnico. Na $\frac{1}{4}$ kg kvilajevih skorjic nalij 5 l vode in postavi čez noč na toplo; drugi dan prekuhaj in odcedi. V to tekočino namoči obleko, jo hitro, a dobro premencaj, izplakni v mlačni vodi, iztisni vodo in obesi v senco. Počasno sušenje blago skrči, zato pospešuj sušenje z likanjem.

Da pri pranju madežev ne zgrešiš, jih obšij z belo nitko.

Obleko, ki jo misliš tako čistiti, najprej dobro stepi in skrtaci.

Ako peremo barvano obleko, pridenemo vodi za splakovanje nekoliko kisa, ki barvo nekako poživi.

Čebula kot zdravilno sredstvo. Da je čebula v kuhinji neobhodno potrebna, to vse prav dobro vemo. Znanost je pa dognala, da vsebuje neko snov, ki na razburjene in utrujene živce učinkuje skoro kakor opij, toda brez njegovih škodljivih posledic. Marsikdo ki je brezuspešno uporabljal že vsa mogoča sredstva, je po zaužitju sirove čebule prišel do zaželenega spanja.

Uspešno zdravilo za bolne na pljučih.

Kneipov list poroča: 85 let star mož je pripovedoval: „Moja rajna žena je trpela 14 let za jetiko. Nobeno zdravilo ni pomagalo nič. Tedaj sem imel prijatelja, ki je bil vojaški zdravnik v Koblencu. Ta mi dé, da si upa ženo ozdraviti, ako pustim vsa druga lekarniška zdravila v stran. Svetoval mi je tole: Vzemi dobro pest planinskega mahu (plučnika), četr funta k andis-sladkorja. (črni je najboljši) in peščico sladkega janeža (drobnega, fenhela). Ta zmes naj zavre v litru vode in se pusti vreti tako dolgo da se do polovice pokuha. Potem se precedi, postavi na mrzlo in zjutraj, opoldne in zvečer vzame po eno žlico (veliko). — V osmih dneh je bilo ženi dosti bolje, kašelj je ponehal in čez 2 meseca je bila popolnoma zdrava. Pozneje sem prišel na nekem potovanju v gostilno. Pri peči vidim starega moža, ki hudo kašlja in izmetava. Hči mi pravi, da zdravniki pač ne vedo več pomoči. Povem jim, kar sem vedel. Ko čez par mesecev zopet pridem v

ta kraj, prihiti mi gostilničarka vsa srečna nasproti, rekoč: Mislite si, oče so ozdraveli in so sedaj na potovanju. Vaš recept je neprecenljiv!" — Paziti je le treba, da se tega zdravila ne nakuha preveč na enkrat, da se ne skisa. To je uspešno zdravilo za vse, ki jih muči trdovraten kašelj.

Kuhinjski recepti.

Okusna in zdrava jed. Skuhaj v slani vodi primerno množino korenja, peteršilja, zelene, kolerabe, karfijolo, ki pa lahko tudi manjka. Ko je vse prav mehko kuhano, primešaj bledorumenno prežganje. Lahko celo stvar precediš, da imaš čisto juho in nanjo zakuhaš rezance ali riž. Lahko paпусти vse skupaj in zakuhaš samo pest riža ali rezancev, pridane žlico kisle smetane, malo kumne in lovorjev listič.

Fižol in koleraba. Mehko kuhan bel fižol (n na drobne kocke zrezane kolerabe zmešaj ivsakega polovica) in polij z omako, ki si jo pripravila na sledeči način: V bledorumenno

prežganje prideni 2 žlici drobno sesekljanega peteršilja in zalij z mlačno vodo in zavri. Dodaj 2 žlici kisle smetane in prav malo kisa.

ZA OČI IN ROKE.

Pozor! Na mnoga vprašanja in reklamacije glede vzorčnih pol ponovno naznanjamo, da vzorčne pole niso redna priloga Vigredi. Treba jih je posebe naročiti in posebe plačati. Cena ene vzorčne pole je za zdaj Din 4.—. Prejšnjih pol je le marčevih še nekaj na razpolago. Prosimo tudi za poravnavo računov!

Današnja vzorčna pola ima 15 predlog. V obeh zgornjih kotih sta dva krasna vogla v rišelje-delu za rjuhe, blazine, prte, zastore. K obema se da porabiti progga spodaj na levi. Zgoraj v sredi je predloga za okrasek na srajco, modrček in podobno v rišeljedelu in takoj pod njo drug za polno vezenje. K temu se da porabiti progga v spodnjem desnem kotu. Poleg teh predlog je na vzorčni poli še 9 monogramov različne velikosti.

Organizacija

„Na Koroško!“

O. S.

Ali je kje mati, ki vidi svojega otroka ogroženega, zatiranega in tepanega, pa bi se ji ne krčilo srce od bridkosti in bi ne skušala mu pomagati? Mati brez ljubezni in sočutja do trpečega otroka, to bi bila nečloveška mati! In da mati pomaga otroku v trpljenju, to je ne le zadeva ljubezni, ampak tudi dolžnosti.

Tak trpeč in zatiran otrok je Slovenski Korotan. Slovenija pa mora biti skrbna mati, ki misli na tega svojega ogroženega in zatiranega otroka in mu skuša pomagati.

Izšla je knjiga, ki opisuje krasoto Slovenskega Korotana in bol in trpljenje zatiranih koroških bratov. Ta knjiga se imenuje »Na Koroško!« Izdala jo je Jugoslovanska Matica, natisnila pa tiskarna sv. Cirila v Mariboru; cena knjižici je 16 Din. Vsebinsko knjižice najlažje podamo, če naštejemo naslove posameznih poglavij, ki se glasijo: Slovenska domovina. Naša bila je Koroška. Na Gosposvetsko polje. Celovec. Celovška kotlina. Vrbsko jezero. Osojsko jezero. Beljak. Zilska dolina. Kanalska dolina. Zgornji Rož. Spodnji Rož. Podjuna. Velikovec. Na Koroško!

V zaslužnjem Korotanu velja danes le eno stremljenje: iztrebiti, zatreti, ponemčiti koroške Slovence! Če ne gre zlepa, pa zgrda. V šoli velja: »Wer windisch spricht, kriegt Schläge. So lernt man am schnellsten deutsch!« (Kdor govori »vindišarsko«, t. j. slovensko, je tepen. Tako se otrokom najhitreje vbije nemščina v glavo.) Tako je rekel nemški učitelj v šoli slovenskim otrokom.

Sestre, ali Vas ne priganja srce, ali Vam ne narekuje ljubezen do zatiranih koroških bratov in sester, da sežete po knjigi, ki govori o našem koroškem biseru, o koroških Slovencih, o Slovenskem Korotanu, tej stari slovanski zemlji, nekdaš središču slovenskih dežel?

Sestre! Pri ljubezni do zatiranih koroških bratov: Sezite po knjižici »Na Koroško!« in priporočite jo še drugim!

Telesno zdravje — duševna moč.

Lockington-Küble. Ivanka Š.

Najstrožji samostanski redovi so že od nekdanj skrbeli za telo v isti meri kot za dušo. Zavedali so se z vso jasnostjo, da je telesno zdravje dar božji, ki ga je treba varovati in ceniti.

Bolje revežu, ki je zdrav in močan, kot bogatinu, ki je bolan in ves betežen. Zdravje je največje bogastvo in ni vsote, ki bi ga preplačala.

Ako čitamo življenje svetnikov in njih dela, se čudimo. Pisatelji nam jih predočijo kot junake, kot ljudi, zmožne nečesa nadčloveškega, občudovanja vrednega. In res vzbujajo v nas začudenje.

Odkod njih moč? Odkod njih sila, da so lahko uklonili naravo, da so se zatajevali, odpovedovali? Saj se niso rodili že kot svetniki! Življenjepisci govore radi samo o svetniških činih, često pa pozabijo povedati, kako so svetniki potrebovali leta in leta, da so imeli v oblasti sami sebe, da so se borili dolga leta, včasih vse življenje, da so si stopnjema olajševali samozatajajo.

Plitvežem, ki se ne poglobe v smisel življenja, se zde svetniki nekaki verski fanatiki. Globok človek spozna v svetniku ženijalnega moža dejanj. Znamenit pisatelj je nekoč rekel: »Lahko rečemo, da so svetniki največji ženiji!« In res. Milost, ki jo dobijo od Gospoda, ni še ona sila, ki umiri, ukroti človekovo slabo naravo, njih strasti in nagone, ona jim samo pomaga pri tem. Njih življenje jih je naučilo samozatajevanja.

To življenje pa je imelo v sebi dovolj krepkih, zdravih telesnih sil. Zdi se, da danes med nami ni svetnikov, ni mož in žena, ki bi jih občudovali. Ljudje so se pomehkužili, sedanji čas rodi šibka telesa in v njih šibko voljo.

Če pomislimo nazaj na sv. Terezijo in sv. Ignacija, in na stotine drugih, pa primerjamo sedanje ljudi z njimi, se nam zdi vse ono le izmišljena bajka. A bila je resnica. Skrb za zdravje, telesna moč je delala čudeže.

Sv. Frančišek Sal., apostol velikih del in ljubezni, je l. 1619. pisal neki redovnici: »Čuvajte svoje zdravje, da boste lahko služili Gospodu!« Vedel je, da je zdravje ona moč, ki rodi vztrajnost tudi molitvi in življenju po veri.

O neki znameniti opatici beremo: »Delala je na vrtu, okopavala je gredice, nosila kamenje, zalivala cveticam. Telesno delo ji je krepilo duha. Skrbela je za boljšo hrano svojim sosestram, določila vsaki delo zunaj na vrtu in uspeh tega je bil, da se je zdravje vsem izboljšalo in da je rasla volja in moč za življenje, polno odpovedi.«

Torej so gojili že pred stoletji v samostanih, ženskih in moških, neko telovadbo. Ni bila to telovadba, podobna sedanji moderni, a vadili in krepili so telo z delom, z raznim gibanjem udov, ker so spoznali veliko korist le tega za razvoj duševne moči.

(Dalje.)

Sestra, pomagaj!

»Komu?« — vprašaš. — »Našim podjetjem,« je odgovor.

Pa si misliš pri tem odgovoru: Kako bom, sirota, pomagala? Nimam denarja; komaj za članarino za Orliško podzvezo, ali za »Vigred« denem mesečno na stran. Koliko

pa imam nujnih stvari, ki bi jih rada še kupila in bi jih morala, pa ni denarja!

Res je, nimaš ne denarja, ne vplivnih zvez, ne znanja, pa vendar lahko veliko pomagaš, zelo veliko. Še več! Jaz trdim, da je v Tvojih rokah rešitev naših podjetij, naših

trgovin, naših zadrug. Le pomisli to-le: Vaša hiša potrebuje za gospodinjstvo veliko stvari: vso obleko in obutev, veliko živeža kot n. pr. sol, olje, očet, petrolej, kavo, cikorijo, milo in sto malih stvari, ki jih je treba kupovati v trgovini vsak dan, vsak teden; mesečno izdaste za to velike vsote. Sedaj pa je vprašanje, komu daste zaslužiti in živeti, koga podpirate z Vašim denarjem. Vzemimo samo n. pr. milo. Mi imamo milo Gazela. Tovarna, ki ga izdeluje, je v naših, v združnih rokah. Vsak mesec, pa gotovo še večkrat greš kupovat milo. Zahtevaj vselej milo Gazela! Če ga trgovina nima, zahtevaj izrečno Gazelo in zavrni vsako drugo milo. Če ga nimajo in nočejo naročiti, pojdi v ono trgovino, kjer ga imajo!

Tako delaj Ti in vsa Tvoja družina; tako skrbi, da bodo delale vse Tvoje znanke in vse znane družine; tako skušaj, da bodo delala vsa dekleta v orliškem krožku, v dekliski zvezi, v prosvetnem društvu, v celi vasi, v celi fari. Ali vidiš sedaj, kakšno moč imaš Ti in Tvoja družina kot kupovalec? Ali misliš, da se bo našel trgovec, ki ne bi naročil Gazela-mila, ako boš to zahtevala Ti

ali Tvoje tovarišice? To pa je samo en primer iz tisočih drugih.

In glej, če tako delajo vsa dekleta v Vašem društvu, če tako delajo vsa dekliska društva v celi Sloveniji, orliški krožki, dekliske zveze, prosvetna društva, pomisli, kakšna armada žena in deklet, kakšna moč! In vse v službi naših zadrug, naših podjetij, naširga gospodarstva. Kaj ne, ne zmajuješ več z glavo, sedaj nisi več malodušna. Sedaj vidiš, kakšna je moč ljudstva, če gre organizirano za skupnim ciljem, če zastavi organizirano svoje bogastvo in svoj vpliv za naša podjetja, za našo stvar. — Na tem zgledu jasno vidiš, da je organizacija moč, ogromna moč, če tisoči deklet in žena hočejo isto in delajo isto.

Našim podjetjem, našim zadrugam, našim trgovinam ni treba imeti skrbi za obstanek in ni se jim treba bati ogromne gospodarske moči organiziranega tujega, zlasti židovskega kapitala, samo če se bodo naša dekleta in naše gospodinjke dovolj zavedale svoje dolžnosti do naših podjetij in svoje moči, če delajo za skupni cilj.

(Dalje prih.)

Iz orliške centrale.

Akademija JOZ, z dne 7. marca, je bila krasna manifestacija orlovskih idej. Nas zanima pred vsem program, ki so ga izvajale sestre Orlice. Vaje za 1. 1926. so zelo lepe, mehke, prožne, prav pripravne za žensko konstitucijo. Ker smo videli veliko množino načelnic in vaditeljic pri akademiji, upamo, da so si zapomnile par izpremenjenih gibov in jih doma pri krožkih popravijo in pravilno vadijo. »Slovanska uspavanka« je nežna, polna simbolike. Vidiš in občutiš materina čustva ob zibelki, njeno nežno skrb in ljubezen za malega ljubljence. Vse je živo in iznadljivo kakor materina ljubezen ob zibelki. »Za materjo« v mimiki in kretnjah silno težko izvedljiva telovadna kompozicija je izmed vseh najbolj ugajala, četudi ni izzvala frenetičnega plavza. Saj ni čuda: kdo more misliti na ploskanje, ko se je komaj odtrgal od pretresljivega prizora ob materini krsti, ko mu je srce polno tegobe svežih spominov in oči polne vročih solz... Upravičeno domnevamo, da so tudi Orlice mnogo pripomogle k pestremu sijaju lepega večera.

Zimska sezija naših gospodinjstkih tečajev je zaključena. O njih kaj več v prihodnji Vigredi. Za danes samo to, da so vsi dosegli prav lepe uspehe, red in disciplina sta bila povsod vzorna. — Opozarjamo, da prirede tudi čez poletje lahko gospodinjstke tečaje oni krožki, kjer imajo dekleta čas. En tak tečaj se pripravlja v Ljubljani. Priglasite za letne tečaje še sprejemamo.

Priporočamo »Naš čelnič«, glasilo goriškega prosvetnega dela. Zlasti naše Vigredi-

nice naj se z naročbo oddolže sestram onstran meje za številne naročnice na Vigred. Z dopisnico, ki ji prilepiš še znamko za 1 Din in jo nasloviš na Upravništvo »Naš čelnič« v Gorici, Via Mameli 5, sporočiš, da želiš prejemanj list. Prejela boš list in položnico, po kateri lahko plačaš naročnino (30 dinarjev) kar v našem denarju.

Tekme so pred durmi! Ali ste se vse in za vse dobro pripravile? Napravite pravočasno v domačem krožku predtekmo, da se pripravite, če dovolj znate in kje je treba še popraviti. Sestersko si pomagajte: vse za eno in ena za vse! Čast posameznice, čast krožka, čast naše organizacije zavisi od tekem. Tega ne pozabite!

V Rim! Za septemberski izlet v Rim se že vrše tu in tam priprave. Zastopnik JOZ je bil že v Rimu in po drugih italijanskih mestih. Načrt je že narejen v velikih obrisih. 30. avg. iz Ljubljane, 31. avg. v Firenzi, 1., 2., 3., 4. sept. v Rimu, 5. sept. avdijenca pri sv. očetu, 6. sept. v Asisi, 7. sept. Benetke, 8. sept. zjutraj nazaj v Ljubljano.

Rok za prijave se je podaljšal do 15. aprila. S prijavo je treba poslati prvi obrok 200 Din. Tisti, ki bi se oglašili po 15. aprilu, bodo imeli več stroškov. Če bi kdo pozneje zaradi nepredvidenih stroškov ne mogel iti, se mu vplačani denar vrne. — Kdor se hoče priglasiti, naj na dopisnici javi svoje ime in natančen naslov, na kar dobi položnico, po katerih bo plačeval. — Naslov za prijave: Jugoslovanska orlovska zveza, Ljubljana, Ljudski dom.

Sestre sestram.

Orliški krožek v Središču. Sestre! Gotovo se boste začudile, ko po dolgem času zagledate poročilo iz Središča.

Naš krožek stopa z letošnjim poslovnim letom že v 7. leto svoje starosti. Kajne, je že precej star? Marsikaj veselega pa tudi dosti težkega smo doživeli v teh letih. Vendar so pozabljeni trudi in napor, če se le živi v sestriški ljubavi. V prvih letih nas je bilo lepo število 35 — in vse telovadkinje. Ne morete si misliti veselejših ur kot te, ki smo jih preživele skupaj. Ali čas vse spreminja, tako je tudi v našem krožku. Nekaj jih je izstopilo in to radi oddaljenosti, nekaj preselilo, tri so se omožile, dve sta stopili v samostan, tudi žalostna točka izključitev se je morala parkrat izvršiti. Zdaj nas je le 21 rednih članic 14 telovadkinj in 3 starešinke. Gojenk imamo 10. Upam, da bo Bog tudi nadalje blagoslovil naše delo.

Dve naši članici sta obenem tudi članici dramatičnega odseka, nekaj pa tudi cerkvenega pevskega zbora. Največ dela nam dajejo priprave in vaje za igre, ki se vrše vsak mesec. Sestanke imamo po možnosti vsake tri tedne, o zimskem času pa vsakih 14 dni. Telovadba se vrši vsak teden. Pri vsakem sestanku nastopita dve mlajši z govori, ena z deklamacijo, predavanje bodisi iz „Predavanj“ ali č. g. voditelja. Petje seve tudi ne sme izostati. Seje imamo mesečne, po potrebi tudi večkrat. Vsako leto priredimo Miklavžev večer za oboji naraščaj. Posebno letos smo z lepo igrico „Sv. Miklavž“ razveselili otroke, pa tudi njih starše, ki so se je v prav obilnem številu udeležili.

Vsak krožek pa mora biti, če hoče obstati, vsaj za silo podprt tudi gmotnc. Tako rade bi zvedele, na kak način si drugod priborite to tako potrebno sredstvo? Pri nas smo začele pri igrarh s prodajo peciva in malinovca. V začetku smo se bale tega, sedaj smo pa že tako navadile ljudi na to, da kar zahtevajo. Če ravno smo v kraju, kjer ima skoraj vsak posestnik vinske gorice in bi človek mislil, da so sami pijanci, pa niso. Na malinovec smo jih pa tako navadile, da je pri prodaji vselej velika gneča. Pecivo napravimo same, malinovec kupimo in tako imamo lep dobiček pri tem, povrh pa še tako po malem navajamo ljudstvo na brezalkoholno pijačo, ki se že vsem dopada.

Tistim krožkom, ki so malodušni in se bojijo truda in dela stavim pred oči to, da jim bo to delo, ki ga imajo sedaj v krožku, kedaj v veliko korist, kot je naši nekdanji predsednici. Brez višjih šol, si je pridobila le v krožku toliko znanja in spretnosti, da je z lahkoto prevzela uradniško mesto.

Tekom teh let smo priredili v Središču 3 javne nastope, ki so vsi dobro izpadli. Čeprav nam je pri dveh dež nagajal. Tudi drugih prireditvev se rade udeležimo. Letošnje leto nas čaka še posebno veliko dela, ker bo Orel slavil svojo 15. Orlice pa 7. letnico z javnim nastopom. Zato si bo naša Orlovska družina nabavila prapor ter bo z nastopom ztruzena tudi blagoslovitev prapora. Sestre! Prav veselilo bi nas, če bi kateri krožek bil tako velikodušen, ter nam podaril za našo 7 in 15. letnico 100 Din za zlat žebelj v naš prapor. Bog živi!

Julijana Serec, tajnica

Orliški krožek Črnomelj. Dne 3. februarja t. l. se je v Dobljčah poročila sestra Marija Šušarič, članica našega krožka z br. Jožetom Miketič, blagajnikom tukajšnjega orlovskega odseka. Dne 14. februarja se je tudi poročila sestra Mici Weis iz Vojne vasi z Francetom Štariha. Obema sta orlovski odsek in orliški krožek priredila poslovljen večer. Sestra predsednica Nanika Schweigerjeva je obema izročila v spomin sliko sv. Terezije Deteta Jezusa in sliko Marijino s primernim napisom. Ob tej priliki nas je doletela čast, namreč, br. dr. Natlačen, predsednik JOZ nas je osebno obiskal. Mlademu orlovskemu paru je voščil vso srečo, store pa naj trden sklep, da bodo orliškemu in orlovskemu idealu ostali zvesti celo življenje. Povabil nas je na mednarodne tekme v Rim. O, rade bi šle, pa črnomaljski pregovor pravi: »Šla bi baba v Rim, če bi imela s čim.«

Rimske toplice. — Dne 7. februarja smo skupno z brati Orli igrale igro »Verigo«. Igra je vsled slabega obiska gmotno slabo izpadla, nasprotno je pa krožek moralno precej pridobil. Najbolj nas je presenetil brat Ivo Deželak, ki nam je daroval 100 Din. Dal Bog mnogo posnemovalcev! Br. Dežlaku pa iskreni Bog plačaj!

Drobiž

Uredniška molčečnost.

Zaradi točnega in hitrega poslovanja ponovno opozarjamo na sledeče: 1. na uredništvo je naslavljati literarne doneske za »Vigred«, 2. na upravništvo je pošiljati naročnino, reklamacije, izpremembe naslovov, 3. gospej Selmi je pisati samo na njen naslov.

Igor Orlov. Čedna stvarca, toda naša deklela ne bi imela ničesar od tega. Vidi se, da lepo in pesniško občutite, le vsebine je tako bore malo. In pa črnogledo svetožalje Vam, mladcem, tako slabo pristojajo... Bog živi!

O. S. Prav lepa Vam hvala za vse! Vse pride počasi na vrsto. Okoli uredništva je hodila »španska«, zato zakasnitev. Oprostite! Vaši darovi, kakor bi bili dobrodošli za našo knjižnico, se mi zde kar predragoceni. S čim naj Vam povrnemo? Lepe pozdrave!

Mira. Prav lepa hvala! In prosim, da kar hitro obljubljeni stresete iz Vašega polnega koša! Ali bi hotela tudi drugače kaj pri nas sodelovati? Imamo dela dovolj in Vi tako lepe zmožnosti! Pozdrav!

Slavka. Za šolsko nalogo prav lepo, za tisk pa še ni godno. Dasi je zamisel lepa, je vsebinsko prepovršno urejeno in po obliki nedovršeno. Toda: kar še ni, še lahko bo!

Joško. Ne morem porabiti. Sicer pa naknadno vse najboljše za god!

Naslov našega bivšega g. urednika je v 3. števil. »Vigredi« v rubriki »Prejeli smo in priporočamo« pri »Amerikanskem kalendarju.

Prejeli smo in priporočamo:

H. Fischer: Jezusova oporoka. Misijonske knjižnice 2. zvezek. (Prevedli bogoslovci misijonišča). Izdalo Misijonišče v Grobljah, p. Domžale. Cena 25 Din. Knjiga je čudovito prepričevalna in lahko umljiva. V 9. poglavjih obsega vse misijonsko delovanje, pričeniš tam, ko je govoril Jezus: »Pojdite po vsem svetu in učite vse narode!«, pa do današnjih časov, ki jih imenuje pisatelj »Odločilna ura«. Kakor pravi pisatelj v uvodu ima ta knjiga namen, širiti razumevanje misijonstva in vnmati ljubezen do njega. In ta namen tudi knjiga v polni meri doseže; kdor jo prebere, gleda misijonstvo v jasni in pravi luči. Vzbudi se mu tudi čut dolžnosti, da po svojih močeh sodeluje. — V Nemčiji je knjiga dosegla že več izdaj. Prevedena je v francoščino, angleščino, italijanščino, češčino itd. Naši slovenski želimo prav kmalu tudi drugo in tretjo izdajo. Našim dekletom jo prav toplo priporočamo, saj imajo naša društva in Marijine družbe tudi v misijonskem delu prav široko polje in nobeno katoliško društvo ne more prezreti gojitve misijonskega duha. Naročajte prav pridno: Ljubljana, Tabor 12.

Misijonska prireditve. Misijonske knjižnice 3. zvezek. Uredil Ante Kordin. — Izdalo Misijonišče Groblje pri Domžalah. — Cena 20 Din. — Na mnoga vprašanja in prošnje, kako naj bi po naših podeželskih odrih prirejali igre misijonom v prid, se je Misijonišče odločilo, da izda v ta namen knjigo. Vso snov za take prireditve je kaj spretno izbral vlč. g. Kordin, ki je tudi našim dekletom znan po svojem delu. Knjiga je razdeljena zelo primerno v sledeča poglavja: Navodilo za misijonske prireditve. Predavanja (štiri popolnoma izdelana). Snov za predavanje (velika množina z natančnimi

podatki, kje se dobi). Pesmi (17 pesmi za deklamacije). Igre (4 igre z misijonsko vsebino). Seznam iger. Načrti za misijonske prireditve (7 načrtov-programov). Skladbe (5 pesmi z notami). — Knjiga je tako dobra, da je ne sme manjkati v nobenem našem društvu. Društva pa si morajo staviti v načrt, da izpeljejo vsako leto najmanj eno misijonsko prireditev. — Priporočamo vsem prelepo knjigo prav toplo.

Dr. Janko Kotnik, Slovensko-francoski slovar s seznamom nepravilnih glagolov. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena eleg. vez. izvodu 70 Din.

Besednjak je plod mnogoletnega dela in truda priznanega strokovnjaka dr. Kotnika. Ima približno 25.000 slovenskih izrazov, besed-izločnic, francoskih besedj pa skoro še enkrat toliko. Ako s 1000 besedami za silo že govorimo tuj jezik in se za prvo potrebo lahko s 1000 besedami izražamo, in ako vemo, da povprečen inteligent v jeziku v katerem govori ne rabi več kot 5000—8000 besedi, nam obilica besednega zaklada v tem besednjaku ne samo imponira, ampak nas naravnost preseneti.

S pomočjo tega slovarja bo učenje francoščine prava igrača, trgovec bo segel po njem, dijaku bo izborna služil, vsakomur, ki bo iskal francoskega izraza, bo prišel prav. Vsebuje tudi najskritejše besede slov. besednega zaklada, obravnava vse stroke, od filozofije do vsakdanjih potreb preproste govorice, od znanstva do zabave, od resne plati do humorističnega »shvačanja«. Tudi na frazeologijo se v polni meri ozira.

Knjiga je priročna in zelo okusno opremljena, tisk lep, jasen, čist in ne premajhen, papir prav dober, tako, da lahko trdimo: zlato jedro v okusni opremi.

Izhaja vsak mesec. — Za članice je list plačan s članarino, za druge znaša naročnina 25 Din; če se naroči 10 izv. le 20 Din; pri 10 izv. en izvod brezplačno. Za inozemstvo 32 Din. List izdaja Orliška podzveza (Anica Lebar) v Ljubljani. — Uredništvo in upravništvo je v Ljudskem domu.

Odgovorna urednica: Zvona Primčeva.

Za Jugoslovansko tiskarno: Karel Čeč.

NOVA ZALOŽBA LJUBLJANA

KONGRESNI TRG 19.

Vse pisarniške potrebščine.

Vse knjige.

Belo platno

trpežno „Trst“ m Din 11'—, močno „Sava“ Din 12'50, „Slovensko platno“, zelo močno, Din 14'50, fina „Beograd“-tkanina Din 16'—, zelo fina tkanina „Gorica“ za srajce Din 18'—, posebno fini naturel-šifon, šir. 92 cm, Din 22'— razpošilja v letu trgovin a R. Stermecki, Celje, št. 239. Ilustr. cenik z nad 1000 slikami se pošlje vsakomur za stonj, vzorci od sukna, kamgarna in razne manufakturne robe pa samo za 8 dni na ogled. Kdor pride z vlakom osebno kupovat, dobi nakupu primerno povrnitev vožnje. Kar ne ugaja in ni odrezano, se zamenja ali vrne denar. Naročila nad Din 500'— poštnine prosto. Trgovci engros-cene.

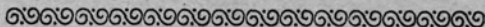
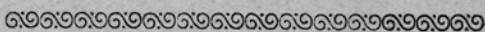
Društvena nabavna zadruga v Ljubljani (Ljudski dom)

priporoča vse potrebščine za orliški kroj: rips za bluže, ševijot za krila, čepice, nogavice, orlovske znake itd. Dalje trakove za načelnice in predsednice, odznake s tiskom in vse poslovne knjige in tiskovine za orliške krožke. — Zaloga šmink, pudra, vazeline in mastiksa za šminkanje igralk. — Dobijo se tudi za proste vaje potrebne note. — Posreduje nakup vseh društvenih potrebščin. — Kupujte le pri lastnem podjetju. Nalagajte hranilne vloge v „Centralno čebelico“, ki jih obrestuje po 6⁰/₀.

Prva mehanična pletilna industrija modne konfekcije, nogavic itd.

**FRANC KOS
LJUBLJANA**

Zavarujte svoje življenje, poslopje in premičnine le pri:

**VZAJEMNI
ZAVAROVALNICI**
V LJUBLJANI, Dunajska c. 17.

PODRUŽNICE:

Celje, Breg 33.

Zagreb, Pejačevićev trg 10,
Sarajevo, Vrbanja ulica št. 4.

**PRIPOROČAMO
NAŠO DOMAČO.**

**KOLINSKO
CIKORIJO!**

Gospa!

Tudi jaz Vam priporočam to milo z
znamko „GAZELA“. Moje perilo se
kar blešči, gotova sem pa tudi že
zdravnaj. Tudi Vi boste dosegli to z upo-
rabo „GAZELA“-mila.

GAZELA MILO